

Tomasz Tadeusz Koncewicz

Prezes Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich Gil Carlos Rodriguez Iglesias z wizytą w Polsce

Palestra 48/3-4(543-544), 193-195

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Autorzy projektu liczą bardzo na poparcie ze strony społeczeństwa. Będzie ono potrzebne, by przeciwstawić się wpływowi korporacji rzekomo już teraz uruchamiającym lobbing w Sejmie. Wszystko to, by zgnieść w załączku wszelkie próby odebrania im władzy i związanych z nią korzyści majątkowych. Według Przemysława Gosiewskiego niemożliwa jest sytuacja, w której państwo przekazuje część swoich kompetencji na rzecz wąskiej „grupy trzymającej władzę”, na czym cierpi 60 tys. obywateli – na tyle bowiem oszacowano liczbę potencjalnych beneficjariuszy nowelizacji ustawy. Apelowano o składanie podpisów pod projektem obywatelskim i uruchomienie „lobbingu społecznego” w Sejmie.

R.S.

PREZES TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH GIL CARLOS RODRIGUEZ IGLESIAS Z WIZYTĄ W POLSCE

W dniach 17–18 marca 2003 r. na zaproszenie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego profesora Marka Safjana oraz Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego profesora Lecha Gardockiego gościł w Polsce z oficjalną wizytą Prezes Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w Luksemburgu Gil Carlos Rodriguez Iglesias.

Profesor Iglesias urodził się w 1946 r. Jest profesorem prawa na Uniwersytetach w Owiedo, Freiburgu, Grenadzie oraz na Uniwersytetach w Madrycie – Autonomicznym oraz Complutense, członkiem rady nadzorczej Instytutu Publicznego Prawa Międzynarodowego i Porównawczego im. Maxa Plancka w Heidelbergu, doktorem *honoris causa* Uniwersytetu Cluj – Napoca, Uniwersytetu w Turynie oraz Uniwersytetu Zaarlandu. Jest także honorowym członkiem korporacji adwokackich *Gray's Inn* w Londynie oraz *King's Inn* w Dublinie. Sędzią Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w Luksemburgu jest nieprzerwanie od 31 stycznia 1986 r., czyli od wstąpienia przez Hiszpanię do Wspólnot Europejskich. Od 7 października 1994 r. sprawuje funkcję Prezesa Trybunału Sprawiedliwości. W 1997 r. wybrany na drugą kadencję Prezesa, a w roku 2000 r. jego mandat Prezesa został odnowiony na kolejne trzy lata.

W trakcie pobytu w Polsce Prezes Iglesias odbył szereg spotkań: z sędziami Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego. 17 marca 2003 r. został przyjęty przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego. Tego samego dnia w godzinach popołudniowych gościł w Trybunale Konstytucyjnym, gdzie spotkał się i rozmawiał z sędziami Trybunału.

18 marca 2003 r. Prezydent Iglesias wygłosił w Sądzie Najwyższym wykład na temat pierwszeństwa prawa wspólnotowego przed krajowym w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości. Nie tylko podkreślił znaczenie zasady pierwszeństwa dla spójności i skuteczności prawa wspólnotowego nazywając ją „zasadą fundamentalną prawa wspólnotowego”, ale także wskazał na jej ścisłe powiązanie z zasadą bezpośredniego skutku oraz z zasadą odpowiedzialności odszkodowawczej państwa za szkodę wyrządzoną naruszeniem prawa wspólnotowego. Prezes Iglesias przywiązał wielką wagę do roli sądów krajowych w codziennym stosowaniu i interpretacji prawa wspólnotowego. W tym kontekście odniósł się do znanego, ale jego zdaniem często wyolbrzymianego, problemu akceptacji zasady

pierwszeństwa przez krajowe sądy konstytucyjne i do sposobów rozwiązania możliwych konfliktów pomiędzy prawem wspólnotowym a krajowym. Wskazał na najważniejsze orzeczenia tych sądów wybranych państw członkowskich (Niemiec, Włoch i Danii), które zabierały głos w przedmiocie konstytucyjności Traktatów. Uwagi Pana Prezesa zwłaszcza na ten ostatni temat były niezwykle interesujące z punktu widzenia naszego Traktatu akcesyjnego, który możliwe, że trafi do Trybunału Konstytucyjnego. W podsumowaniu Prezes Iglesias wskazał, że o ile nie można z góry wykluczać konfliktów pomiędzy porządkami prawnymi – krajowym i wspólnotowym – a sam proces akceptacji zasady pierwszeństwa ze strony sądów krajowych nie zawsze usłany był różami, o tyle dzisiaj można jego zdaniem przyjąć, że zasada ta jest powszechnie honorowana przez sądy konstytucyjne państw członkowskich. Dla Prezesa Iglesiasa jest to warunek konieczny dla osiągnięcia celów jakie stawia Traktat rzymski: w przeciwnym razie prawo wspólnotowe nie miałyby żadnego znaczenia, a cel integracji gospodarczej pozostałby w sferze planów i postulatów.

Elementem jednak, który w wypowiedzi Prezesa Iglesiasa przewijał się najmocniej było podkreślenie wagi i znaczenia współpracy pomiędzy Trybunałem Sprawiedliwości w Luksemburgu a sądami krajowymi. Współpraca ta nie jest oparta na podporządkowaniu i hierarchii, ale raczej na dialogu pomiędzy sądami oraz wzajemnym zaufaniu i poszanowaniu swoich kompetencji.

To bardzo dobrze, że Prezes najwyższej instancji sądowej Wspólnoty Europejskiej złożył wizytę w Polsce właśnie teraz oraz spotkał się z polskimi prawnikami. Wizyta ta jest wyrazem pełnej świadomości Trybunału luksemburskiego, jak bardzo powodzenie prawa wspólnotowego zależy od przyjaznego nastawienia doń sądów i prawników krajowych. Większości przełomowych doktryn płynących z Trybunału w Luksemburgu groziło pozostanie na zawsze na papierze, gdyby nie spotkały się one z receptywnym nastawieniem sądów krajowych. W czasie swojej wizyty w Polsce Pan Prezes Iglesias chciał o tym wszystkim powiedzieć polskim prawnikom, którzy według niego już niedługo będą korzystać z regulacji wspólnotowej oraz uzmysłowić im, że skuteczność prawa wspólnotowego zależy od tego jak efektywna będzie współpraca na linii Luksemburg – sądy krajowe.

Na sam koniec chciałem jeszcze napisać kilka słów na temat osoby Pana Prezesa Iglesiasa. Miałem zaszczyt Go poznać w czasie jednego ze swoich staży w Trybunale Sprawiedliwości. Gdy poprosiłem go o rozmowę w celu opublikowania jej na łamach polskiej prasy prawniczej (*Prawo i Życie* 12/2001) zgodził się bez wahania i na wszystkie moje pytania oraz wątpliwości odpowiadał chętnie i wyczerpująco. Jego uprzejmość oraz życzliwość powodowały i nadal powodują, że postrzegam Trybunał Sprawiedliwości jako sąd przyjazny, do którego zawsze wracam bez obaw. Dlatego słowa Prezesa Iglesiasa „czekamy na Was w Trybunale” odbieram nie tylko jako wyraz kurtuazji, ale szczerego przekonania, że tak właśnie jest.

Prezes Trybunału Sprawiedliwości – wiadomości podstawowe

Prezesa Trybunału Sprawiedliwości wybierają sędziowie Trybunału spośród swojego grona (w wyborze Prezesa nie biorą udziału Adwokaci Generalni). Jego kadencja jest trzyletnia, z tym, że możliwy jest ponowny wybór na kolejne trzy lata. Sam Regulamin nie zawiera żadnych ograniczeń co do długości pełnienia funkcji Prezesa. Możliwy jest więc nawet wybór tej samej osoby na trzecią kadencję – tak też jest w przypadku Pana Prezesa Iglesiasa. Wśród

przepisów Regulaminu Trybunału definiujących zadanie Prezesa Trybunału wskazać można przepisy ogólne oraz szczegółowe. Zgodnie z ogólnym artykułem 8 Prezes kieruje pracą Trybunału i jego administracją, przewodniczy w czasie rozpraw i narad sędziowskich. Natomiast szereg przepisów rozsianych po Regulaminie szczegółowo definiuje kompetencje Prezesa. Na ich podstawie można stwierdzić, że Prezes Trybunału odgrywa niezwykle ważną rolę w trakcie trwania postępowania. Tylko tytułem przykładu można wskazać, że zarządza o rozpoznaniu sprawy w trybie pilnym, wyznacza termin otwarcia fazy ustnej postępowania, prowadzi postępowanie ustne, wyznacza daty i czas posiedzeń sądowych.

Tomasz Tadeusz Koncewicz